dėl vėlyvos žmogaus veiklos susiformavę objektai. Objektų užpildai buvo iki 73 cm storio kultūriniai sluoksniai su XIX a. – XX a. I pusės radiniais. Didžioji objektų dalis buvo už perkasos ribų, todėl jie buvo ištirti tik dalinai.

Tiek perkasos kultūriniame sluoksnyje, tiek ir objektų užpilduose buvo aptikta IX–XIII a. žalvarinių dirbinių ir jų fragmentų: perkasos kultūriniame sluoksnyje – kryžinio smeigtuko kryžmos fragmentas (1:a pav.) ir pasaginės segės liežuvėlio fragmentas (1:b pav.); *objekto 1* užpilde – žiedo fragmentas (1:c pav.); *objekto 2* užpilde – žiedo fragmentai (1:d pav.), smeigtuko adatos fragmentas (1:e pav.) ir lankinės žieduotosios segės fragmentas (1:f pav.); *objekto 3* užpilde – išsilydžiusio žalvario gabalas, įvijinio žiedo fragmentai (1:g pav.) bei kitas pilnai išlikęs įvijinis žiedas (1:h pav.); *objekto 4* užpilde – pasaginės segės storėjančiais galais lankelio fragmentas (1:i pav.). Objekto 3 užpilde taip pat buvo rasti trys smulkūs degintinių žmogaus kaulų fragmentai. Šiuos radinius reiktų sieti su suardytais Joniškės kapinyno kapais. Tyrimų metu taip pat aptikta viena XV–XVII a. datuotina žalvarinė sąsaga.

Aptiktų objektų paskirtis nėra aiški, tačiau juos galbūt būtų galima sieti su XIX a. II pusėje vykdytais mėgėjiškais Joniškės kapinyno kasinėjimais. Radiniai perduoti į MLIM.

Joniškė Cemetery

In 2012, a field evaluation was conducted on the grounds of Joniškė Cemetery (Klaipėda). During it, one trench, which contained a 0.15–0.48 m thick cultural layer with 19th–21st-century finds and four objects created through post-Medieval human activity, was excavated. The objects' fill was cultural layers up to 0.73 m thick with 19th – early 20th-century finds. 9th–13th-century bronze artefacts were discovered in both the trench's cultural layer and in the objects' fill (Fig. 1). Three small fragments of cremated human bones were also found in the fill in object 3. These finds should be connected with the destroyed Joniškė Cemetery burials. The purpose of the discovered objects is not clear, but can possibly be connected with amateur excavations in Joniškė Cemetery conducted in the second half of the 19th century.

Marius Petkus

Smalininkų kapinynas

2012 m. balandžio–liepos mėnesiais vyko detalieji ir žvalgomieji archeologiniai tyrimai Smalininkų kapinyno (UK 33212) saugomoje teritorijoje ir už jos ribų, Smalininkuose, Liepų ir Beržų gatvėse, kuriose archeologinių tyrimų užsakovas UAB „Jurbarko vandenys" planuoja tiesti buitinių nuotekų trasą.

2006 m. spėjamoje Smalininkų kapinyno vietoje ištirtos 5 perkasos, kurių bendras plotas 48,75 m^2 (vadovas L. Tamulynas). Tyrimų metu fiksuota spėjamoje kapinyno teritorijoje iškasta elektros kabelio tranšėja bei vietos gyventojų iškasta duobė. Perkasose 1, 2, 4 su proistoriniu kapinynu susijusių archeologinių struktūrų ar pavienių radinių nerasta. Perkasoje 3 aptiktas griautinis kapas bei dviejų kapų duobių kontūrai. Pagal radinius palaidojimas datuojamas IV–V a. (*LIIR*, f. 1, b. 4661).

2012 m. tyrinėjimų tikslas – prieš tiesiant nuotekų trasą patikrinti, ar trasos ir įvadų nuo trasos iki privačių sklypų vietoje nėra išlikę palaidojimų ar kitokių archeologinių vertybių. Į kapinyno teritoriją patenka apie 135 m ilgio trasos dalis, esanti Liepų gatvėje (50 m ilgio atkarpa) ir Beržų gatvėje (85 m ilgio atkarpa). Trasa yra Liepų gatvės R pusėje, eina kelkraščiu

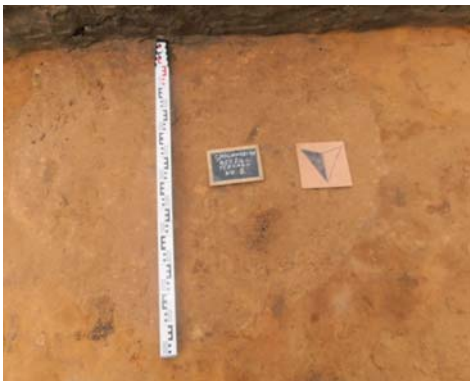

1 pav. Smalininkų kapinynas, perkasa 7 iš Š pusės, duobė 6. M. Petkaus nuotr.

Fig. 1. Smalininkai Cemetery, pit 6 in trench 7 as seen from the N

2 pav. Smalininkų kapinynas, perkasa 10 iš Š pusės, duobė 16. M. Petkaus nuotr.

Fig. 2. Smalininkai Cemetery, pit 16 in trench 10 as seen from the N

3 pav. Smalininkų kapinynas, perkasa 10 iš ŠV pusės, atidengtas kapas 2. M. Petkaus nuotr.

Fig. 3. Smalininkai Cemetery, trench 10 as seen from the NW, unearthed burial 2

ir patenka ant gatvės asfalto dangos. Beržų gatvėje trasa eina jos Š dalimi, kurios paviršius dengtas žvyru.

2012 m. tyrimai Smalininkų kapinyno teritorijoje buvo suskirstyti į 4 etapus: 1 – žvalgomieji tyrimai Smalininkų kapinyno teritorijoje, 2 – detalieji archeologiniai tyrimai (visiškas nuotekų trasos, patenkančios į saugomą teritoriją, ištyrimas), 3 – įvadų nuo trasos iki privačių sklypų tyrimai, 4 – žvalgomieji archeologiniai tyrimai už Smalininkų kapinyno teritorijos.

Per visą tyrimų laikotarpį buvo ištirtas 304,5 m^2 plotas: pirnuoju etapu – 20 m^2, antruoju – 212 m^2, trečiuoju – 52,5 m^2, ketvirtuoju – 20 m^2. Dėl užsakovo savivalės trečiuoju tyrimų etapu, tiriant įvadus nuo pagrindinės nuotekų trasos iki privačių sklypų, nebuvo ištirti du įvadai.

Liepų ir Beržų gatvėse suprojektuotos trasos vietoje, ***perkasose 1, 5, 7, 8, 10, 11***, 45–90 cm gylyje nuo žemės paviršiaus aptikta ir dokumentuota 13 ovalo formos nuo 1,2x1 iki 1,5x1 m skersmens ir iki 1 m gylio plokščiadugnių duo-

bių, kurios būdingos geležies amžiaus gyvenvietėms (1, 2 pav.). Pagal duobėse ir jų aplinkoje surastas lipdytos lygiu ir brūkšniuotu paviršiumi bei žiestos buitinės keramikos šukes gyvenvietę preliminariai galima datuoti I tūkst. pr. Kr. – II tūkst. po Kr. pradžia.

Perkasoje 10 1,35–1,4 m gylyje nuo žemės paviršiaus aptikti du *griautiniai kapai 2, 3*. Mirusieji orientuoti R–V bei ŠV–PR kryptimis, laidoti mediniuose skobtiniuose karstuose. Pagal archeologinius radinius kapai gali būti datuojami V–VI a. (3, 4 pav.).

Perkasoje 13 60–75 cm gylyje nuo žemės paviršiaus rastas *griautinis kapas* su žirgu. Kapo dalis apiplėšta. Palaidojimas orientuotas ŠV–PR kryptimi. Kape laidota lentiniame karste (5 pav.). Pagal C^{14} datą kapas datuotinas V a. viduriu – VI a.

4 pav. Smalininkų kapinynas, perkasa 10 iš Š pusės, kapo 3 kontūras. M. Petkaus nuotr.

Fig. 4. Smalininkai Cemetery, trench 10 as seen from the N, the contours of burial 3

5 pav. Smalininkų kapinynas, perkasa 13 iš PR pusės, kapas 4. M. Petkaus nuotr.

Fig. 5. Smalininkai Cemetery, trench 13 as seen from the SE, burial 4

6 pav. Smalininkų kapinynas, perkasa 10 iš P pusės, išpjovoje aptikti gyvūnų griaučiai. M. Petkaus nuotr.

Fig. 6. Smalininkai Cemetery, animal skeletons discovered in a trench 10 extension, as seen from the S

Taip pat perkasoje 10 aptikti XX a. užkasti gyvuliai (arkliai, galvijai) (6 pav.).

Radiniai perduoti į LNM, prastai išlikusios kapų įkapės šiuo metu restauruojamos.

Smalininkai Cemetery

In 2012, a field evaluation and excavation were conducted in the protected territory of Smalininkai Cemetery and outside its boundaries on Liepų and Beržų Streets in Smalininkai. 304.5 m^2 were excavated. Three 4th–6th-century inhumations (Fig. 2–5), pits with hand built pottery with brushed and smooth surfaces dating to the 1st millennium BC – early 2nd millennium AD (Fig. 1), and animals buried in the 20th century were found (Fig. 6).

Gediminas Petrauskas

Spėjama laidojimo vieta Alytaus šile

2011 m. rugsėjo 30 d. žvalgomųjų archeologinių tyrimų spėjamoje partizanų palaikų užkasimo vietoje Alytaus šile (Alytaus r., Alovės sen.) (vadovė Livija Ivanovaitė) dalyvis Žilvinas Montvydas miško kirtavietėje, miškui sodinti suartos vagos žemėse pastebėjo esant degintinių kaulų. Aptikti kaulai leido spėti, kad ariant miško kirtavietę ir joje ruošiantis naujai sodinti medžius buvo užkliudytas degintinis kapas. 2012 m. gegužės 30 d. vietovę aplankė ir aprašė KPC archeologai Arūnas Strazdas, Jonas Balčiūnas ir Algirdas Skrupskelis.

Spėjama laidojimo vieta yra Alytaus šilo 24 kvartale, į R nuo Alytaus miesto ir rajono ribos, 140 m į R nuo labiausiai į R nutolusio Alytaus miesto žydų senųjų kapinių (UK 33709) sienos kampo, 95 m į R nuo miško kirtavietės ribos (1 pav.). Už 240–270 m į Š nuo radimvietės kvartalą išilgai V–R kryptimi kerta I Pasaulinio karo apkasų linija (išlikusi daugiau nei 400 m ilgio jos dalis). Vietovė yra kiek nuolaidžioje į V ir nelygioje Nemuno slėnio raguvos žiočių terasoje, iš Š pusės ribojamoje aukštumos kyšulio, iš P – banguoto paviršiaus su smėlio kopomis, iš ŠV – šlapios įdubos. Ji, atrodo, anksčiau buvusi plaunama tirpsmo vandenų ir pustoma vėjo.

Radimvietė yra prieš sodinant mišką suartoje kirtavietėje, aplink apaugusioje mišriu mišku. Tai nedidelė apie 100–120 m ilgio V–R kryptimi, iki 60 m pločio ir 1–2 m aukščio pakiluma. 2011 m. rudenį joje plytėjo šviežios smėlio arimo vagos, 2012 m. vasarą vietomis augo iki 50 cm aukščio žoliniai augalai.

2012 m. birželio 30 – liepos 6 d. LNM spėjamoje laidojimo vietoje – degintinių kaulų radimvietėje – surengė archeologinę ekspediciją (2 pav.). Tyrimų metu ištirtas vienas 5x5 m dydžio plotas (iš viso – 25 m^2), metalo ieškikliu žvalgyta artimiausia jo aplinka. Vykdytų tyrimų tikslas – ištirti 2011 m. aptiktų degintinių kaulų radimvietę. Siekta nustatyti spėjamo laidojimo paminklo tipą (plokštinis degintinis kapinynas ar suardytas pilkapis) ir chronologiją; aptikus archeologinį paminklą ar archeologinę vertę turinčių radinių, siūlyti šią vietą įtraukti į NKVR. Aptikti radiniai perduoti saugoti LNM.

Plotas 1. Prieš pradedant archeologinius tyrimus spėjamoje laidojimo vietoje, pilkapio sampilo, griovių ar kokių kitų natūroje matomų archeologiniam paminklui būdingų bruožų nesimatė. Ploto paviršiuje buvo pastebima viena degintinių kaulų koncentracija, jos aplinkoje metalo ieškikliu užfiksuoti keli signalai. Plotą V–R kryptimi vagojo iki 24 cm gylio arimo vagos. Paviršius buvo nelygus, aukščiausiai iškilęs ploto PV ir ŠR dalyse. Ploto ŠV dalyje buvo